ALOITE **VALTUUSTO 22.2.2024**

Ostolaskujen julkaiseminen avoimena datana

Esitämme, että Keminmaan kunta alkaisi julkaisemaan ostolaskut avoimena datana.

Julkaisemalla ostolaskut avoimena datana edistetään päätöksenteon ja toimintatapojen avoimuutta ja rakennetaan parempaa luottamusta. Samalla edistetään demokratian toteutumista niin päätöksenteossa kuin käytännön toiminnassa. Julkisen sektorin kaiken tiedon pohjana on avoimuus. Jakamalla avoimesti tietoa tarjotaan eväitä veronmaksajien aktiivisuudelle ja lisätään heidän tietoisuuttaan julkisten varojen käytöstä ja mittasuhteista. Avoimuus parantaa kunnan mainetta, lisää luottamusta päätöksentekoon ja virkamiesten toimintaan sekä mahdollistaa säästöjen syntymisen.

Kuntaliitto on antanut kunnille ja kuntayhtymille ostolaskudatan julkistamisesta uuden ohjeen toukokuussa 2021 (Kuntien ostolaskudatan avaamisen ohje on päivitetty | Kuntaliitto.fi). Suosituksen mukainen datan julkaisu mahdollistaa vertailtavuuden muihin toimijoihin ja helpottaa tulkintaa.

Ostolaskutietonsa julkaisseiden tahojen perusteluna ostolaskudatan julkaisulle ovat seuraavat:

- Toiminnan avoimuuden lisääminen ja luottamuksen rakentuminen
- Läpinäkyvyyden lisääntyminen ja maineen parantuminen tai säilyttäminen.
- Demokratian sekä osallistavuuden vahvistuminen.
- Kilpailullisuuden edistäminen, mistä seuraa kustannussäästöjä.
- Sisäisen valvonnan keinona julkaiseminen tukee sitä, että hankinnat ja rahankäyttö toteutetaan annettujen määräysten ja sovittujen sääntöjen mukaisesti.
- Julkaiseminen palvelee myös luottamushenkilöitä siten, että käytettävissä olisi ajantasaiset ja monipuoliset tiedot ostoista.

Veronmaksajille ja alueen yrityksille tiedot kunnan ostokäytännöistä avaavat mahdollisuuden tarkastella yhteisten varojen käyttöä ja muodostaa näkemyksiä aitoon ja ajantasaiseen taloustietoon perustuen. Ostolaskutietojen julkaisemiseen tarvittavat ohjelmistolisät ovat hyvin edulliset hankkia. Esimerkiksi Tornion kaupungille ne maksoivat n. 5000 euroa.

Ostolaskutietonsa jo pitkään julkistaneet Helsingin ja Jyväskylän kaupungit näkevät tietojen avaamisen ryhtiliikkeenä kaupungin rahankäytössä. Helsingin kaupunki on arvioinut julkaisemisen tuovan 1–2 prosentin säästön kaupungin ostokuluissa. Esitämme, että Keminmaan kunta avaa ja julkaisee ostolaskudatansa avoimena datana mahdollisimman pian.